משניות מבוארות

מסֶכֶת דְּמאי פרק ו

י"א תשרי

כְּשֶׁנַּעֲשֵׂית עִסָּה עַל יְדֵי הַנַּחְתּוֹם, וְאֵין חָשֵׁשׁ מִן הַפְּטוּר עַל הַחִיּוּב: **ד)** הוֹלִקוֹחַ מִן הַמְּעֻשָּׂרוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְחָצֵר הַמְּדִינָה, **מַעֲשֵׂר מִכָּל טִיפּוֹס וְטִיפּוֹס**, דְּכִיוָן דְּצוּרָתָן שׁוֹנוֹת, אֲנוּ אוֹמְרִים כָּל טִיפּוֹס מִנַּחְתּוֹם אֶחָד לְקַח דְּבָרוּ **רַבִּי מֵאִיר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**, יָכוֹל לַעֲשֹׂר **מֵאַחַת עַל הַכֹּל**, שֶׁמִּנַּחְתּוֹם אֶחָד לְקַח, וְדַקְנָא בְּשִׁבְיָרָם שֶׁל הִיּוּם אוֹ שֶׁל אַתְמוֹל. **מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה** לְרַבִּי מֵאִיר **בְּלוֹקֵחַ מִן הַמְּסוּפָל** שֶׁלּוֹקֵחַ מִסְּלָרִים הַרְבֵּה, וְהַתְּפֵאָה מְפֹרֶשֶׁת שֶׁלָּקַח זְכוּת מִן הַמֶּלֶךְ שֶׁיְּהֵא סוֹכֵן לְבָד, **שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד**, מִכָּל טִפּוֹס וְטִיפּוֹס (מש"כ):

ה) הוֹלִקוֹחַ מִן הָעֵנִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ פֵּרוֹת הַפְּתָחִים, **וְכֵן הָעֵנִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ פֵּרוֹת פַּת**, אֲפִלּוּ חֲתִיכוֹת **דִּבְלָה**, תְּאֵנִים מְיֻבָּשׁוֹת, וְרוֹצֶה לַעֲשֹׂרָן, **מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד** מִכָּל חֲתִיכָה וְחֲתִיכָה, **וּבְמִדָּה וּבְגִבְרוֹת וּבְכֶלִי לְחֵבְרָן, בּוֹלֵל** דּוֹרְקָן **וּנוֹטֵל** מַעֲשֵׂר מֵהַכֹּל מֵהַתַּרְעֻרַת שֶׁבְּלָלָיו טוֹב. **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִימְתַּי** יָכוֹל לְבַלֵּל, וְלַעֲשֹׂר **בִּזְמַן שֶׁהַמַּתָּנָה מְרֻבָּה**, שֶׁקֹּבֶל מִכֶּלָּן חֵלֶק שָׁוֶה אִי אֵפְשָׁר תּוֹלִין שֶׁעֵל יְדֵי הַבְּלִילָה הוֹצִיא מִכֶּלָּן לְפִי חֶשְׁבּוֹן, **אֲבָל בִּזְמַן שֶׁהַמַּתָּנָה** של אֶחָד **מְעֻטֶת** חִישִׁינוּן שֶׁהַמַּתָּנָה הַמְּעֻטֶת לֹא הוֹצִיא כֻּלּוֹ, **וְלָכֵן מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד** דְּחִישִׁינוּן שֶׁקָּא הַפְּרֵשׁ מִן הַפְּטוּר עַל הַחִיּוּב:

ו) הוֹלִקוֹחַ מִן הַיְסוֹדוֹן סִיטוֹנִאי שֶׁל תְּבוּאָה, **וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ פְּעַם שְׁנִיָּה**, בִּזְמַן אַחַר וְעַכְשָׁיו אֵינוֹ לְפָנָיו לְשָׁאֵלָה, **לֹא יַעֲשֹׂר מִזֶּה עַל זֶה, אֲפִלּוּ מֵאוֹתוֹ הַסּוּג** מֵאוֹתוֹ הַכֶּלִי, **אֲפִלּוּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין** חִטָּה לְבָנָה אוֹ חוּמָה, **אֲבָל אֲמָרוּ חֲכָמִים לוֹמַר מִשֶּׁל אֶחָד הֵם**. מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ כָּאן סְפֵק שֶׁמֵּאֶחָד קָנָה, וְאֲפִלּוּ מִשְּׁנֵים, שֶׁמָּא שֶׁנִּיכְּנָס מַעֲשֵׂרוֹ, אִי שֶׁנִּיכְּנָס אֵינוֹ מַעֲשֵׂרוֹ:

ז) הוֹלִקוֹחַ מִבְּנֵי הַבַּיִת שֶׁהָיָה מוֹכֵר לְפָנָיו **שְׁנִיָּה**, **מַעֲשֵׂר מִזֶּה עַל זֶה, אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי קְפוֹת אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי עֲרֵמוֹת**, שֶׁאִם מַעֲשֵׂרוֹן מַעֲשֵׂרוֹן כֻּלָּן, וּבִלְבַד דִּיהֵא מְאוּתָה מַעֲשֵׂר. **בְּעֵת הַבַּיִת שֶׁהָיָה מוֹכֵר יָרָק בְּשׁוּק, בִּזְמַן שֶׁמְּכִיאִין לוֹ מִגִּנּוֹתָיו, מַעֲשֵׂר לוֹקֵחַ מֵאַחַת עַל הַכֹּל, וּמִגִּנּוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר מִזֶּה עַל זֶה, אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי קְפוֹת אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי עֲרֵמוֹת**, שֶׁאִם מַעֲשֵׂרוֹן מַעֲשֵׂרוֹן כֻּלָּן, וּבִלְבַד דִּיהֵא מְאוּתָה מַעֲשֵׂר. **בְּעֵת הַבַּיִת שֶׁהָיָה מוֹכֵר יָרָק בְּשׁוּק, בִּזְמַן שֶׁמְּכִיאִין לוֹ מִגִّנּוֹתָיו, מַעֲשֵׂר מִזֶּה עַל זֶה, אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי קְפוֹת אֲפִלּוּ מִשְּׁתֵּי עֲרֵמוֹת**:

פרק ו א) הַמְקַבֵּל שָׂדֶה עַל מִנְתָּן לְחֵלֶק לְבַעַל הַבַּיִת חֲצִי הַפֵּרוֹת, אוֹ שְׁלִישׁ, אוֹ רְבִיעַ, בֵּין **מִשֵּׁרָאֵל אוֹ מִן הַנָּכְרִי** אוֹ מִן הַכּוּתִי גֵּרִים שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ בִּזְמַן סַנְהֶדְרִין (כדלעיל פרק ה') מִשּׁוּם יִשּׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא חִיְּבוּ חֲכָמִים לְהַמְקַבֵּל שֶׁיַּעֲשֹׂר חֶלְקוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת רַק כְּבוֹתִי **חֶלֶק הַכְּרִי לְפִנֵּיהֶם** כְּשֶׁהֵן רוֹאִין, שֶׁיְּהֵא שֶׁלּוֹ מְעֻשָּׂר, וְנִבְעֵט"ם אֵין צָרִיךְ לְחַלֵּק לְפָנָיו (תפא"י) **הַחוֹכֵר שָׂדֶה** בִּסְכוּם קָצוּב שֶׁנּוֹתֵן לְבַעַל הַבַּיִת, כָּךְ וְכָךְ תְּבוּאָה לְשָׁנָה, **מִשֵּׁרָאֵל, תּוֹרֵם** תְּרוּמָה וְאֵין צָרִיךְ לַעֲשֹׂר שֶׁמְּנַכֶּה לוֹ הַתְּרוּמָה שֶׁנָּתַן מֵחֶרְיוֹנוֹ, דְּמַאי כְּמַע שִׁנָּא תְּרוּמָה מְעֻשָּׂרָה. **וְנוֹתֵן לוֹ** לְבַעַל הַבַּיִת חֶלְקוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְשַׁהֶה מְעֻשָּׂרָה. **אֲבָל רַבִּי יְהוּדָה אִימְתַּי** אוֹמֵר הַתַּנָּא קַמָּא שֶׁאֵין הַחוֹכֵר נוֹתֵן מַעֲשֵׂר, **בִּזְמַן שֶׁנָּתַן לוֹ פֵּרוֹת מְאוּתָה הַשָּׂדֶה לְבַדָּם, וּמֵאוֹתוֹ הַמִּין, אֲבָל אִם נָתַן לוֹ מִשְּׁדֶה אַחֶרֶת** אֲפִלּוּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין, אִי מַעֲשֵׂר גַּם מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְנוֹתֵן לְבַעַל הַבַּיִת, אֲפִלּוּ מִשְּׁנֵי מַעֲשָׂרוֹת, וְגַם שֶׁמְּקַבֵּל פֵּרוֹת מִדְּאוֹרַיְתָא חוֹבוֹ בְּשֵׁאנִי מַעֲשֵׂר, וְגַם שֶׁמְּקַבֵּל פֵּרוֹת אֲחֵרִים, אֵין דַּעְתּוֹ לְקַבֵּל אֶלָּא הַנִּקְרָאִים, **אוֹ מִמִּין אַחֵר** אֲפִלּוּ מֵאוֹתָהּ שָׂדֶה **מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ: ב) הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי קוֹנְסִין אוֹתוֹ שֶׁיְּהֵא מַעֲשֵׂר מִקְּדֵשׁ, וְאֵינוּ מַעֲשֵׂר**, דְּהָוֵי מְעֻשָּׂר וְיַצְרוֹן לְתָמְרָה בְּזוּל, וּבִמְקַבֵּל שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי לֹא גְּזֵרָה, שֶׁהַנָּכְרִים חָפֵץ יוֹתֵר בְּחֲכִירוּת מִבְּקִבְלָנוּת. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר** לֹא בָּא לְחַלֵּק עַל תַּנָּא קַמָּא **אֵין הַמְקַבֵּל שָׂדֶה אֲבוֹתָיו מִן הַנָּכְרִי** שֶׁגְּזֵלָה וּבְמ"ר פְּרֹשׁ אֲפִלּוּ קְנָאָה, כֵּיוָן שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַחֲלֹק אֲבוֹתָיו, וְאֵם נַחֲיָבֵנוּ לְאַכְּלָה, **וְנוֹתֵן לוֹ: ג)** כֹּהֵן וּלְוִי **מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים**, שֶׁפְּקֻעִים עוֹשִׂין לָאֲכִילָה וְאֵחֶר כָּךְ נִמְכָּר לְמָכְרָן, וְכָל שֶׁכֵּן מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל כּוּתִים אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשֹׂר, וּבִזְמַן הַזֶּה דִּינָם כְּעֵבֶד בְּמוּרִים לְכָל דְּבָרֵיהֶם: **ד) עָצִין נָקוּב** מִתְּחִתָּיו מְסַנֵּיף מִקְבָּל, וְיָקוּב מִן הָאֶרֶץ, **הֲרֵי זֶה בְּאֶרֶץ** וְחַיָּב מִן הַתּוֹרָה. **תָּרַם מֵאֶרֶץ** שֶׁגְּדֵל בְּשָׂדֶה, **וְכֵן מַעֲצִין נָקוּב עַל הָאֶרֶץ, תְּרוּמוֹת תְּרוּמָה**, אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִתְרֹם, דְּחִיּוּבוֹ מִדְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל הַנָּכְרִי מִשֶּׁאֵינוֹ נָקוּב שֶׁחִיּוּבוֹ מִן הַתּוֹרָה, דְּהָוֵי מֵהַכְּסוּר עַל הַחִיּוּב. **הֲרֵי תְּרוּמוֹת תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן, וּנוֹתְנוֹ לְכֹהֵן שֶׁלֹּא יְבוֹא לִזְלְזֵל בָּהּ מֵאַחַר שֶׁקָּרָא לָהּ שֵׁם תְּרוּמָה, **וְחָזַר יִתְרֹם** מִן הַנָּקוּב, אֲבָל הַנָּקוּב מִן הַנָּקוּב **עַל שֶׁאֵינוּ נָקוּב**, כֵּיוָן שֶׁהִפְרִישׁ מִן הַחִיּוּב עַל הַכְּסוּר לֹא חָל עָלָיו שֵׁם מִדְּרַבָּנָן מִן הַתּוֹרָה, וְלֹכְהֵי הָוֵי **תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן **וְלֹא תַּאֲכֹל הַתְּרוּמָה שֶׁהִפְרִישׁ עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** מִמְּקוֹם אַחֵר: **יא) תָּרַם מִן הַדְּמַאי** שֶׁלָּקָח מִמְּקוֹם אַחֵר, **וְחָזַר יִתְרֹם מִן הַנָּקוּב**, אֲבָל הַנָּקוּב מִן הַנָּקוּב **עַל שֶׁאֵינוּ נָקוּב**, כֵּיוָן שֶׁהִפְרִישׁ מִן הַחִיּוּב עַל הַכְּסוּת לֹא חָל עָלָיו שֵׁם מִדְּמַאי מִן הַתּוֹרָה, וּלְכֹהֵי הָוֵי **תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן **וְלֹא תַּאֲכֹל הַתְּרוּמָה שֶׁהִפְרִישׁ עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** מִמְּקוֹם אַחֵר שֶׁמָּא הַדְּמַאי מַעֲשָׂר, וְהַתְּרוּמָה חַיֶּבֶת בִּתְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת: **פרק ו א)** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה עַל מִנְתָּן לְחֵלֶק לְבַעַל הַבַּיִת חֲצִי הַפֵּרוֹת, אוֹ שְׁלִישׁ, אוֹ רְבִיעַ, בֵּין **מִשֵּׁרָאֵל אוֹ מִן הַנָּכְרִי** אוֹ מִן הַכּוּתִי גֵּרִים שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ בִּזְמַן סַנְהֶדְרִין (כדלעיל פרק ה') מִשּׁוּם יִשּׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא חִיְּבוּ חֲכָמִים לְהַמְקַבֵּל שֶׁיַּעֲשֹׂר חֶלְקוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת רַק כְּבוֹתִי **חֶלֶק הַכְּרִי לְפִנֵּיהֶם** כְּשֶׁהֵן רוֹאִין, שֶׁיְּהֵא שֶׁלּוֹ מְעֻשָּׂר, וּבְעֵבֶד"מ אֵין צָרִיךְ לְחַלֵּק לְפָנָיו (תפא"י) **הַחוֹכֵר שָׂדֶה** בִּסְכוּם קָצוּב שֶׁנּוֹתֵן לְבַעַל הַבַּיִת, כָּךְ וְכָךְ תְּבוּאָה לְשָׁנָה, **מִשֵּׁרָאֵל, תּוֹרֵם** תְּרוּמָה וְאֵין צָרִיךְ לַעֲשֹׂר שֶׁמְּנַכֶּה לוֹ הַתְּרוּמָה שֶׁנָּתַן מֵחֶרְיוֹנוֹ, דְּמַאי כְּמַע שִׁנָּא תְּרוּמָה מְעֻשָּׂרָה. **וְנוֹתֵן לוֹ** לְבַעַל הַבַּיִת חֶלְקוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְשַׁהֶה מְעֻשָּׂרָה. **אֲבָל רַבִּי יְהוּדָה אִימְתַּי** אוֹמֵר הַתַּנָּא קַמָּא שֶׁאֵין הַחוֹכֵר נוֹתֵן מַעֲשֵׂר, **בִּזְמַן שֶׁנָּתַן לוֹ פֵּרוֹת מְאוּתָה הַשָּׂדֶה לְבַדָּם, וּמֵאוֹתוֹ הַמִּין, אֲבָל אִם נָתַן לוֹ מִשְּׂדֶה אַחֶרֶת** אֲפִלּוּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין, אִי מַעֲשֵׂר גַּם מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְנוֹתֵן לְבַעַל הַבַּיִת, אֲפִלּוּ מִשְּׁנֵי מַעֲשָׂרוֹת, וְגַם שֶׁמְּקַבֵּל פֵּרוֹת אֲחֵרִים, אֵין דַּעְתּוֹ לְקַבֵּל אֶלָּא הַנִּקְרָאִים, **אוֹ מִמִּין אַחֵר** אֲפִלּוּ מֵאוֹתָהּ שָׂדֶה **מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ: ב) הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי קוֹנְסִין אוֹתוֹ שֶׁיְּהֵא מַעֲשֵׂר מִקְּדֵשׁ, וְאֵינוּ מַעֲשֵׂר**, דְּהָוֵי מְעֻשָּׂר וְיַצְרוֹן לְתָמְרָה בְּזוּל, וּבִמְקַבֵּל שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי לֹא גְּזֵרָה, שֶׁהַנָּכְרִים חָפֵץ יוֹתֵר בְּחֲכִירוּת מִבְּקִבְלָנוּת. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר** לֹא בָּא לְחַלֵּק עַל תַּנָּא קַמָּא **אֵין הַמְקַבֵּל שָׂדֶה אֲבוֹתָיו מִן הַנָּכְרִי** שֶׁגְּזֵלָה וּבְמ"ר פְּרֹשׁ אֲפִלּוּ קְנָאָה, כֵּיוָן שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַחֲלֹק אֲבוֹתָיו, וְאֵם נַחֲיָבֵנוּ לְאַכְּלָה, **וְנוֹתֵן לוֹ: ג)** כֹּהֵן וּלְוִי **מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים**, שֶׁפְּקֻעִים עוֹשִׂין לָאֲכִילָה וְאֵחֶר כָּךְ נִמְכָּר לְמָכְרָן, וְכָל שֶׁכֵּן מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל כּוּתִים אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשֹׂר, וּבִזְמַן הַזֶּה דִּינָם כְּעֵבֶד בְּמוּרִים לְכָל דְּבָרֵיהֶם: **ד) עָצִין נָקוּב** מִתְּחִתָּיו מְסַנֵּיף מִקְבָּל, וְיָקוּב מִן הָאֶרֶץ, **הֲרֵי זֶה בְּאֶרֶץ** וְחַיָּב מִן הַתּוֹרָה. **תָּרַם מֵאֶרֶץ** שֶׁגְּדֵל בְּשָׂדֶה, **וְכֵן מַעֲצִין נָקוּב עַל הָאֶרֶץ, תְּרוּמוֹת תְּרוּמָה**, אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִתְרֹם, דְּחִיּוּבוֹ מִדְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל הַנָּכְרִי מִשֶּׁאֵינוֹ נָקוּב שֶׁחִיּוּבוֹ מִן הַתּוֹרָה, דְּהָוֵי מֵהַכְּסוּר עַל הַחִיּוּב. **הֲרֵי תְּרוּמוֹת תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן, וּנוֹתְנוֹ לְכֹהֵן שֶׁלֹּא יְבוֹא לִזְלְזֵל בָּהּ מֵאַחַר שֶׁקָּרָא לָהּ שֵׁם תְּרוּמָה, **וְחָזַר יִתְרֹם** מִן הַנָּקוּב, אֲבָל הַנָּקוּב מִן הַנָּקוּב **עַל שֶׁאֵינוּ נָקוּב**, כֵּיוָן שֶׁהִפְרִישׁ מִן הַחִיּוּב עַל הַכְּסוּת לֹא חָל עָלָיו שֵׁם מִדְּמַאי מִן הַתּוֹרָה, וּלְכֹהֵי הָוֵי **תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן, מַאחַר שֶׁקָּרָא לָהּ שֵׁם תְּרוּמָה (כמשנה י') **וְחָזַר יִתְרֹם** אֲבָל מִן הַנָּדֵאי **עַל הַנָּדֵאי, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** אֵינוֹ מַעֲשֵׂר לֹא **תַּאֲכֹל הַתְּרוּמָה שֶׁהִפְרִישׁ עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** מִמְּקוֹם אַחֵר שֶׁמָּא הַדְּמַאי מַעֲשָׂר, וְכֵן **מִדְּמַאי עַל הַנָּדֵאי הָוֵי הִיא תְּרוּמָה** מִדְּרַבָּנָן, מַאחַר שֶׁקָּרָא עָלֶיהָ שֵׁם תְּרוּמָה (כמשנה י') **וְחָזַר יִתְרֹם** אֲבָל הַנָּדֵאי **עַל הַנָּדֵאי תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** אֵינוֹ מַעֲשֵׂר לֹא **תַּאֲכֹל הַתְּרוּמָה שֶׁהִפְרִישׁ עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת** מִמְּקוֹם אַחֵר שֶׁמָּא הַנָּדֵאי מַעֲשָׂר, וְהַתְּרוּמָה חַיֶּבֶת בִּתְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת: **יא) תָּרַם מִן הַדְּמַאי** שֶׁלָּקָח מִמְּקוֹם אַחֵר, **וְחָזַר יִתְרֹם מִן הַנָּקוּב**, אֲבָל הַנָּקוּב מִן הַנָּקוּב **עַל שֶׁאֵינוּ נָקוּב**, כֵּיוָן שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַחֲלֹק אֲבוֹתָיו, וְאֵם נַחֲיָבֵנוּ לְאַכְּלָה, **וְנוֹתֵן לוֹ: ג)** כֹּהֵן וּלְוִי

י"א תשרי

שֶׁקִּבֵּל שָׂדֶה מִישֵׂרָאֵל, לְמִקְצָה לְשָׁלֹשׁ וְלְרֶבִיעַ, **כֵּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בְּחֵלֶק, כָּךְ חוֹלְקִין בְּתְרוּמָה**, יֵשׁ הַיִּשְׂרָאֵל חֵלֶק בְּתְרוּמָה, וְיָכוֹל לִתֵּן לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמַעֲשֵׂר שֶׁחִיּוּבוֹ אַחַר הַחֲלָקָה בַּבְּיָת, יִתֵּן לְלֵוִי שֶׁיִּרְצֶה **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** הַמְּעֻשָּׂרוֹת שֶׁדַּרְכָּן לִתֵּן בַּבַּיִת, אִם הָאֶרֶס לִוִּי הֲרֵי **שֶׁלָּהֶן** לְאָרֵיס. **שֶׁעַל מִנַּת כֵּן בָּאוּ** לְקַבֵּל שָׂדֶה זוֹ בְּאֲרִיסוּת, וְכָל שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַמַּעֲשֵׂרוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן תְּרוּמָה לְכֹהֵן): **ד) יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבֵּל שָׂדֶה בְּאֲרִיסוּת מִכֹּהֵן אוֹ מִלֵּוִי, הַמַּעֲשֵׂרוֹת לַבְּעָלִים**, אִם הוּא כֹּהֵן הַתְּרוּמָה שֶׁלּוֹ. וְאִם הוּא לֵוִי הַמַּעֲשֵׂרוֹת שֶׁלּוֹ, לְפִי דַּעַת כֻּלָּם, שֶׁיֵּשׁ לְבַעֲלֵי הַמַּעֲשֵׂרוֹת מְכִיּוּן הַדְּשֵׁדֶה שֶׁלּוֹ. **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הַקַּרְקַע בֶּן כְּפָר שֶׁקִּבֵּל שָׂדֶה מִירוּשָׁלַיִם**, כֵּיוָן שֶׁצָּרִיךְ לְאָבְלוֹ בִּירוּשָׁלַיִם **הֲרֵי הוּא שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַקַּרְקַע לַעֲלוֹת וְלֶאֱכֹל בִּירוּשָׁלַיִם**, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חֵלֶק וְאֵין הַמַּעֲשֵׂר לְבַעַל הַשָּׂדֶה, וְכָל אֶחָד מִטֹּל חֶלְקוֹ: **ה) הַמְקַבֵּל זֵיתִים לְשֶׁמֶן**, אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל מֵהֹכֵן אוֹ מִלֵּוִי, **כֵּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בְּחֵלֶק, כָּךְ חוֹלְקִין בְּתְרוּמָה** בְּמַעֲשֵׂרוֹת (ולא כמשנה ד') מִכֵּיוָן שֶׁקָּרָה הַרְבֵּה (תפא"י) וְגַם אֵין לוֹ חֵלֶק בְּקַרְקַע רַק בְּאִילָנוֹת. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבֵּל מֵהֹכֵן אוֹ מִלֵּוִי זֵיתִים לְשֶׁמֶן לְמַחְצִית שָׂכָר**, וּרְבִ"מ גּוֹרֵס אוֹ לְמַחְצִית, וּפִרוּשוֹ שֶׁיִּמְכֹּר הַשֶּׁמֶן וְיַחֲלֹק הָרֶוַח לְאֶמְצַע, כָּל **הַמַּעֲשֵׂרוֹת לַבְּעָלִים** שֶׁסּוֹבֵר דְּאִילְּוֹת דִּינוֹ כְּשָׂדֶה שֶׁמַּעֲשֵׂר לְעַצְמוֹ: **ו) בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת זֵיתָיו הַתְּלוּשִׁין, שֶׁעֲדַיִן לֹא הִכְשִׁירוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה. אֲלָּא לְחָבֵר, תַּלְמִיד חָכָם שֶׁזּוֹהֵר בְּדִינֵי טֻמְאָה וְטָהֳרָה, שֶׁלֹּא יַדְרֹךְ אוֹתָן בְּטֻמְאָה בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, מֻתָּר לִמְכֹּרָם, שֶׁאִינוֹ נִזְהָר לְמִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר אֲלָא בְּמַעֲשֵׂר, כֵּיוָן שֶׁאִפְשָׁרֵי שֶׁיֹּאכְלֵם כָּךְ בְּלֹי זְעָה וְלֹא יִטְמְאוּ, שֶׁעֲדַיִן לֹא הִכְשִׁירוּ עַל יְדֵי הַמַּשְׁקֶה, וְלֹא הָוֵי הִכְשֵׁר וְהַרְמָבַ"ם פִּי' טָעוּם בְּדִין שְׁמַאי הִכְשִׁירוּ לְגָרֵם אִסּוּר לְגָרֵם טֻמְאָה, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין, **וְצִנּוּעַי בֵּית הִלֵּל הַמְדַקְדְּקִין בְּמִצְוֹת הָיוּ מוֹהֲגִין כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי**, הָהֵנֵי שֶׁמְּכִרוּ רַק **לְחָבֵר** (תפא"י) **שֶׁהָיָה שֶׁבֶר אוֹ כַּרְמֵיהֶם לְתוֹךְ גַּת** מְקוֹם שֶׁהָיוּ שָׁם **אַחַת** מִשְּׁנֵי הַגָּתוֹת, **וְהָיָה** הַשֶּׁבֶר הַנַּעֲשֶׂה בְּמִצְוֹת הַמְּלוּכָה, **וְלֹא הָיָה** לְמִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר אֲלָא בְּמַעֲשֵׂר, **בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, מֻתָּר לִמְכֹּר אֶת הַמַּעֲשֵׂר לְמִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר אֲלָא בְּמַעֲשֵׂר, וְלֹא אֹמַר אֶלָּא לְחָבֵר, שֶׁהַמַּעֲשֵׂר מוֹכֵר חֶלְקוֹ לְשֶׁאֵינוֹ מַעֲשֵׂר, וְלֹא אֹמַר שֶׁהָיָה לוֹ חֵלֶק בְּתְרוּמָה, אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִתְרֹם, דְּהָוֵי מִדְּאוֹרַיְתָא, וְאֲבָל אֵינוֹ יָכוֹל לִתְרֹם, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמַעֲשֵׂר שֶׁחִיּוּבוֹ אַחַר הַחֲלָקָה בַּבְּיָת, יִתֵּן לְלֵוִי שֶׁיִּרְצֶה, וְהַנֶּאֱמָן לְטַהֲרוֹת וּלְמַעֲשֵׂרוֹת, הַנֶּאֱמָן לְטַהֲרוֹת וּלְמַעֲשֵׂרוֹת, הָיָה הָאֶרֶץ נָקוּב, מַעֲצִין נָקוּב עַל הָאֶרֶץ, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת. מִשֶּׁאֵינוֹ נָקוּב עַל הַנָּקוּב, תְּרוּמָה וְחָזַר יִתְרֹם. מִן הַנָּקוּב עַל שֶׁאֵינוֹ נָקוּב, תְּרוּמָה, וְלֹא תַּאֲכֹל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת: **יא** תָּרַם מִן הַדְּמַאי עַל הַדְּמַאי, מִדְּמַאי עַל הַנָּדֵאי, תְּרוּמָה, וְחָזַר יִתְרֹם. מִן הַנָּדֵאי עַל הַנָּדֵאי, תְּרוּמָה, וְלֹא תַּאֲכֹל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת:

פרק ו א הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מִישֵׂרָאֵל, מִן הַנָּכְרִי וּמִן הַכּוּתִי, יַחֲלֹק לְפָנֵיהֶם. הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִישֵׂרָאֵל, תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִימָתַי, בִּזְמַן שֶׁנָּתַן לוֹ מֵאוֹתָהּ הַשָּׂדֶה וּמֵאוֹתוֹ הַמִּין, אֲבָל אִם נָתַן לוֹ מִשָּׂדֶה אַחֶרֶת אוֹ מִמִּין אַחֵר, מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ: **ב** הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי, מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין הַמְקַבֵּל שָׂדֶה אֲבוֹתָיו מִן הַנָּכְרִי שֶׁגְּזָלָה וּבְמ"ר פְּרֹשׁ אֲפִלּוּ קְנָאָה. כֵּיוָן שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַחֲלֹק אֲבוֹתָיו, וְאִם נַחֲיָבֵנוּ לְאַכְּלָה, וְנוֹתֵן לוֹ: **ג)** כֹּהֵן וּלְוִי מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים. מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל כּוּתִים, וְכָל שֶׁכֵּן מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל כּוּתִים אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשֹׂר. וּבִזְמַן הַזֶּה דִּינָם כְּעֶבֶד בְּמוּרָם לְכָל דְּבָרֵיהֶם: **ד)** הוֹלִקוֹחַ מִן הַמְּעֻשָּׂרוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְחָצֵר הַמְּדִינָה, **מַעֲשֵׂר מִכָּל טִיפּוֹס וְטִיפּוֹס**, דְּכִיוָן דְּצוּרָתָן שׁוֹנוֹת, אֲנוּ אוֹמְרִים כָּל טִיפּוֹס מִנַּחְתּוֹם אֶחָד לְקַח דְּבָרוּ **רַבִּי מֵאִיר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**, יָכוֹל לַעֲשֹׂר **מֵאַחַת עַל הַכֹּל**, שֶׁמִּנַּחְתּוֹם אֶחָד לְקַח, וְדַקְנָא בְּשִׁבְיָרָם שֶׁל הִיּוּם אוֹ שֶׁל אַתְמוֹל. **מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה** לְרַבִּי מֵאִיר **בְּלוֹקֵחַ מִן הַמְּסוּפָל** שֶׁלּוֹקֵחַ מִסְּלָרִים הַרְבֵּה, וְהַתְּפֵאָה מְפֹרֶשֶׁת שֶׁלָּקַח זְכוּת מִן הַמֶּלֶךְ שֶׁיְּהֵא סוֹכֵן לְבָד, **שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד**, מִכָּל טִפּוֹס וְטִיפּוֹס (מש"כ):

ה) הוֹלִקוֹחַ מִן הָעֵנִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ פֵּרוֹת הַפְּתָחִים, **וְכֵן הָעֵנִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ פֵּרוֹת פַּת**, אֲפִלּוּ חֲתִיכוֹת **דִּבְלָה**, תְּאֵנִים מְיֻבָּשׁוֹת, וְרוֹצֶה לַעֲשֹׂרָן, **מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד** מִכָּל חֲתִיכָה וְחֲתִיכָה, **וּבְמִדָּה וּבְגִבְרוֹת וּבְכֶלִי לְחֵבְרָן, בּוֹלֵל** דּוֹרְקָן **וּנוֹטֵל** מַעֲשֵׂר מֵהַכֹּל מֵהַתַּרְעֻרַת שֶׁבְּלָלָי